

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Övernaturliga väsen,

Årshögtider,

Yrken och arbete

m.m.

3+57 s.

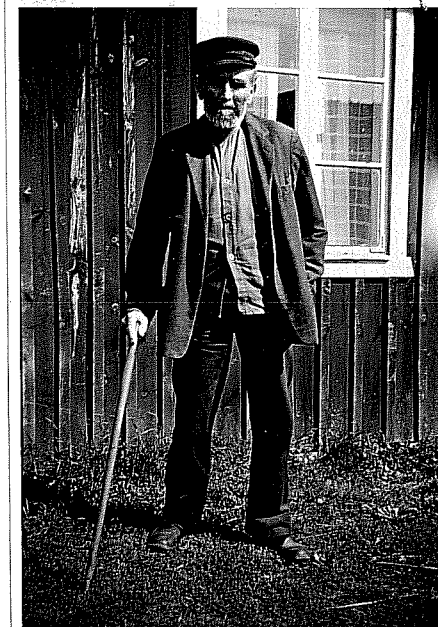
Skriv endast på denna sida!

Meddel.
Telander Nilsson

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV
5672

Landsk. Skåne
Hd. V. Göinge
Sn. Röke
By etc.

1

H. ....

Br. ....

L. ....

Djup ....

Diam. ....

Ägare .....

(Adr.) .....

Fotogr. av Lage Nilsson
Teckn. ....

År 1938

Negativ .....

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
 Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
 Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
 Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2

Meddelaren. Personalia. Han byggesitt hem m.m. 1-8
 Meddel:s far född i Röke sn. Modern född i Västra
 Torup försam. Meddel. har tjänat i Gälla i Ör-
 Melljunga, Englarps i Röke, Belgard i Röke. I Engl-
 arps i nio år. Köpte en eik stycke jord ned
 i Marastorp. Byggede o odlade där.

Meddel:s far
och mor.

Hans närmsta nabo hade väl bodd där i en
 6-7 år då. Han hade köpt på det stället han ock-
 så o odlat upp. Där var skogs-mark. Fur o
 björk, men skogen var ju liten, så där
 var inte någon vidare skog igen. Jag fick
 köpa till att bygga med.

Meddel. köper
ett torp.

Här var 19 tunnland. Inte en bit
 var odlad. Ganska nära byn, inte öls en km

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år ~57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3

2

var det till byen. 850 kr kostade jorden. Det blev
skuld nästan på auktion. 6% fick jag betala.
Skulden hade jag i Röke bank. På 600 kr hade
jag inteckning. Gifte mig samtidigt. Jag
flyttade dit på värn ö var där om sommaren
ö byggde. Köpte bräderna ö virket färdigt.
Planken till väggarna 7 kr. på 100 tum. bal-
nas länga. I bredden var de olika, ty det var
inte någon bestämd bredd. De var än 6 ö
än 8 tum breda. Man tog dem så breda
som bräden var till. Lite trä hade jag köpt
innan. På rot. Lite som jag tog till
bjälkar ö stolpar. Lite högg jag på pla-

Pris och be-
talningsför-
hållanden.Meddel. bygg-
er på torpet.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
 Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
 Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
 Uppteckningsår: 1938 Född år 1857 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4

3

nen, för där var ju lite'omå bygg. Träden jag köpte på mol, till bjälkar o bolstrar, kostade i genomsnitt 75 öre stycket. Jag lögde en byggmästaren, Johannes Nilsson i Larastorp, död nu. Han skulle ha 50 kr. för han skulle öppna huset o gjorde det täckfärdigt. Ushus byggde jag inte det för då är det. Det byggde jag sedan. Johannes Nilsson hade 3 timmerkarlar till hjälp. Jag hade själv lagt grunden o murade källar o sådant. Denna andelen ensam. Sedan hade jag hjälp att mura skorstensmuren. Brickugn fanns. När jag täckte - jag täckte med slidakor - hade jag en påg att

Legfolk och
eget arbete
vid bygget.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
 Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
 Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
 Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5

4

hjälpa mig. Där var en som hade ett hyvle-
 verk, som drog i kring ö "hövlade". Man
 fick flytta det med ett par hästar från en
 ställe till ett annat. Vi var 4 till att draga
 detta, när jag hade honom att hyvla, ö så la-
 de han på bitarna, som skulle hyvlas till
 stikar. Jag skulle tro att han tog en 2 kr för
 dagen. Där var ett stort svänghjul på hans
 hyvleverk. Denne bodde i Önnarp i Röke sn, ö
 det var någon snickare - vem kan jag inte
 säga - som hade gjort det. Jag lagade ma-
 len åt mig själv för denna sommar; det blev
 mest förskaffning. Pärar, sill, bröd, spicke-

Skriv endast på denna sida!

Hyvling av
takspånen.Mat och hus-
rum första
sommaren.

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
 Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
 Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
 Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6

5

fläsk. Jag hade en systers, som var gifta där till vid.
 Sär hade jag lik som till hem, där när jag
 byggde. Men jag hade maten för mig själv.
 Jag låg hos systern som nätterna. Snicker.
 Men bodde där till invid, så han hade hus-
 håll hemma. Samma sak med den som hjäl-
 te honom. Sär var en som bodde där inte så
 långt från, som kom dit med en par kran-
 sar. Så satte vi upp den. Och så satte mi-
 kranen oppe på ryggingen o jag var oppe
 o bjöd den på brännvin o så hurrade
 (d.v.s. ropade hurra) de för var snaps.

Det var ju frunt. i minnet, som var där med

Skriv endast på denna sida!

Kransar och
resgillet.

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
 Härad: Västra Göinge Adress: Gärdby
 Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
 Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7

6

Kransar, ö jag tror inte de snopsade.

Jag fick inte huset riktigt färdigt då om efterhärden. Där var sluga, kök, för sluga, lilla sluga ö spis kammare. Sedan var där två kamrar lin, inom slugan. Sen fick jag inte färdiga för än året därpå.

På höden flyttade Bengta, född i Karastorp 1861, till mig d. 1 nov. Hon hade slutat sin plats då. Sedan hade vi bröllopp den 28 dec.

Vi hade en ko, som jag hade köpt på efterhörden. Vi hade ett litet skjut, där det var mural till sten väggar ö sedan ett tak

Fästmän flyttar in i hemmet.

Kon och hennes plats.

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
 Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
 Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
 Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8

7
 över. I detta skjut bod hon om den första vintern. Fodert ha-
 de vi i dedde böda kaurarna, som inte var inredda. Hon
 hade halv på sommaren i mjölkstade under vintern.

Sen vi hade varit gifta i ett par år, fingo Bengta
 o jag vårt första barn.

Detta var 1888, som jag tog emot jorden. Se-
 dan odlade jag opp, så jag hade sju tunnland
 jord, när jag lämnade släkt till min om 1924.

Meddel. odlade opp genom att flåhacka.
 Han grävde även diken o fäkte dem. Lade ner en
 40lyken långa åsar av träd i botten på diken,
 sedan han grävde dem. Lade ris av gran, furu l.
 enl på åsarna o fäkte med jord.

Meddel. odlar
och utvidgar
torpet.

Flåhackning,
dikesgräv-
ning.

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
 Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
 Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
 Uppteckningsår: 1938 Född år - 57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9

8

Han hade, sedan han kommit sig igång tre kor. Och han hörde något lite med korna, men legde bort den mesta körningen av jorden, ty han var olnarbetare o hade bättre förtjänst på att gå borta o arbeta o laga andra att göra till jorden.

De första åren sedan han hade flyttat hit till stället: Klarastorp, gick han även om vinternarna borta hos bröderna o bröskade med plejel. Daglöner var för detta 56 öre och mer.

Leger huvud-
sakligen bort
tillkörningen
av jorden.Arbetar
själv som
daglönare.

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10

Fjärde hjulet.

1-2

Jag har hört sagt att det skulle ha varit här uppe i
Tillsjö socken, som hjulet ramlade av för
prästen ö han tvingade djävulen att bära upp
axeln till vagnen.

Prästen skulle till en gubbe där till Rommenas.
Det är en bäck där intill den gårdens. Den där gubben
var sjuk, ö gubben hade mycket med djävulen
att göra.

När då prästen skulle fara dit, så ämnade
djävulen församma honom, så han inte
skulle komma fram i tid. När prästen hörde, så
ramlade det ena hjulet av vagnen. Prästen
sade till drängen att han skulle hoppa av ö

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
 Härad: Västra Göinge Adress: Gärdby
 Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
 Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

11

2

kasla upp hjulet i vagnen. "Men skynda dig sedan fort att hoppa på igen," sade han till drängen.

Och sedan så tvingade prästen djävulen att hålla i axeln ö springa bedvid, till de lyde fram.

När de kommo till bäcken tvingade prästen djävulen ner i bäcken, ö där skall han stå till domedag.

När det är klart vallen, säger de, kamma de ö honom stå nere i bäcken, bunden med en kedja.

Pintopafun har meddel. läst om.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

12

Jätten Finn.

Skulle ha antingen sol ö måne eller mannens
hjärta!

Tygd, tygd, liden - min,

i morgon kommer Finn.

ö då skall du antingen ha

sol ö måne eller också skall du ha
mannens hjärta

eller:

Tygd, tygd, liden - min,

i morgon kommer far din, jätten Finn.

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

13

Skogsruvan jagas av ryttare.

Det var en som kom ö körd. Skogsruvan kom ö
sprang över vägen. Hon hade långt hår som
hängde. Tätt efteråt kom det en ryttare. Han
frågade den som körd om han hade sett var
skogsruvan sprang åt. Denne viste honom
vägen. Snart hörde han att det small ett
skott. Och om en stund kom ryttaren tillba-
ka ö hade hängt henne på hästen. Då skulle
han ju tacka den som hade vist honom vägen.
Men han sade till honom att när han tackade
skulle han bara räkka honom ett finger. Och
det gjorde han då. Men då han tog tillbaka fing-
ret, så var det svart. Och det var det antilshu

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
 Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
 Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
 Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

14

Bäckamannen liknar mannen i gården.

När slätterkarlarna kommo upp på morgonen, så steg de upp ö såg ut - för de voro ju "giriga" ö var oppe tidigt. Då sågo de en karl, som stod på backtrappen till huset mot norra sidan. De trodde ju att det var "gubben" (d.v.s. bonden på stället), men då de kommo in i stugan, de hade nämligen legat i andra rum, ö när de kommo in i stugan, då låg "gubben" där ö sov. De förstodo då att det var bäckamannen som de so.

Sella hände i Kristens ens görd i Englarf. I denna gård har bäckamannen hänt sig väldigt mycket.

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Uppptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
Upppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

15

Bäckamannen med den "långa lipan"

Sen så har jag hört talas om en annan historia om bäckamannen. För förr så brände de ju i gårdarna o då var där en piga i bryggeriet. o då kom bäckamannen som en häst o lade huvudet på nederdörren. för den övre huvuddörren var öppen o den nedre var stängd. "Har du sett så lång lipa". Hon tog en ösa med het vatten o kallade på honom o frågade om han hade emall så varm sypa. Då för-svarade han.

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gärdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

16

Bäckamannen inviteras på en sup.

"Kristenssons far, Bengt Kjerstensson, hade varit ute ö kom hem. Då han då kom hem till gården, så var där en "ri-dare". Bengt tänkte att han skulle bjuda honom in, så fick han se vem det var, för han kände honom inte.

"Kom in, så skall jag bjuda på en sup", sade han.

Men bäckamannen bara red rakt ut i dammen, ö han bara grinade när han red.

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -57_i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

17

Brunngubben.

Man har ju talat om brunngubben ö brukade skräm-
ma gluffarna med brunngubben, annars har jag
inte hört något om det (se. gubbe i brunnen).

Man skulle skrämna dem, så de
skulle inte gå till brunnen.

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
 Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
 Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
 Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

18

Goenisse.

Man berättade om den där gubben där vid Rommen-
as, att han hade goenisse.

Han hade lagt ett par att tröka. De skulle
ålägga sig hela trökringen o ha visst i befäl-
ning för hela arbetet. Men när de trökade så
syntes det inte nå all minskas i ladan. Då slanna-
de den ene över en nall där o skulle se vad
det var. Då fick han se att goenisse kom o
drog det såh. ~ De vande på något såh ~ som
meddel. inte kan minnas ~ goenisse är med
all komma, o fingo sedan snart skit-trö-
kat.

"Vid Rommenas" = Rommen torp. Vitt ejö sn.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
 Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
 Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
 Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

19

Gånggård.

Det är nog nitio år sedan det här. En karl i Englarps, som var död, givde hem efter det att han var begård. Första natten efter begravningh visade han sig hemma ö stod vid en bänk ö "rakade" i en låda.

Han hette Tor, och efter denne Tor övertog en forlerson till honom gården. Ty han ö hans hus fru hade inga barn. När denne sedan dog, försökte Paul Jonsson låna att även forlersonen spöka. Han hade hört ö ärende att låna förbi, men hörde i stället med fart upp i gården ö ut igen gånghom den andra ingångh till gården, men man förstod att detta var inte något spöckeri.

Skriv endast på denna sida!

Skildr. av
händelsen, äv.
i uppt. eft.
meddel. Elma
Semelius, und.
rubr. "Gen-
gångare"
(sid. 4f)!

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

20

Död kvinna som varit med barn göt igen.
När en kvinna, som var med barn dog, skulle
barnmorskan ge henne en "närduk" (d. v. s. hu-
vudduk, schal) med, som hon skulle ha att
sväpa om barnet.

Det var ett fruntimmer, som var med barn,
som hade dött o barnmorskan hade gett hen-
ne en närduk med i graven.

En tid efteråt var barnmorskan ute o
gick. Då mötte hon henne. Hon sade att hon
hade inte fått mer än en närduk o hon ha-
de två barn.

Barnmorskan rappade en närduk av
huvudet o gav henne den.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Uppptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
Upppteckningsår: 1938 Född år -57, Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

21

Brandvarsel; man skickar lapparna pengar.
Det var en karl i Benglarp, som hette Anders Jönsson.
Han hade varit åt Röke ö kört. Och han
kom hem på kvällen. När han kom mot
Benglarp, då syntes det som om bgn
skode i ljusan lågn.

Så blev man rädd för att där skulle
bli våld där. För att förbygga detta,
så tog man ö samlade opp pengar och
skickade opp till lapparna.

Vem adresserade man det till?

Nä, se det vet jag inte!

Jag tror nästan att Anders Jönsson
var född 1824.

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

22

Lapparna och vargarna.

De talade ju också om att de skickade pengar till lapparna för att de skulle dra bort vargarna härifrån Skåne. Och det var väl smålands gränser som de gick inte över sedan.

Skulle antages meddelaren, inte ha varit för än efter det att man hade skjutit den bekante trebbete vargen, som höll sig på orten i meddel: a barn-dom.

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
 Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
 Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
 Uppteckningsår: 1938 Född år ~57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

23

Lappskott.

När Paulina Persson i Englarp - hon är väl inemot 70 år nu - var ung så trodde man att hon hade fått lappskott. Det hade slagit upp kvisplos på överarmen och hon hade värk.

Hennes far skulle skjuta över henne. Han skulle ha av hennes hår och av naglarna på hennes fötter i skottet och sedan låg hon lutad över röcket till verandan (som är på västra sidan om huset ifråga) till byggnaden där hon bodde och han sköt ett skott över henne. - Det kunde vara vem som helst att skjuta.

hon blev bättre.

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

24

Misolyckad blåkullaresa.

Trollkåringarna skulle resa till Blåkulla på
gröslan [gröslan]. Och så skulle de re-
sa genom skorstenen ö där skulle de stå-
ga: "Rätt upp ö av" eller något dylikt.

Och så var där en piga, som såg
på, när kåringen reste. Och då skul-
le hon resa efter. Men sen sade hon
fel. Så hon sade: "Rätt upp ö ner". Ö
sen reste hon upp ö ner genom
skorstenen hela natten.

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år ~57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

25

Skatan.

Om skatan bygger högt, så blir det regnig
sommars. Och bygger den lågt, så blir
det torrt.

Och så skatorna: resa ju vidare till
Blåkulla skä torsdag. Alla trou kätningar
skulle ju till Blåkulla då. Och då skul-
le skatorna med.

När skatorna byggde i närheten av
hemmet, så var det bra för dess ä-
gar.

--- Skjuta en skata o sätta opp den på
en stång. Sen skulle de andra bli rädda, så
de skulle inte komma.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

26

Inte höra göken på fastande mage.

Jag har hört en berättelse om en som tog ett stycke
bröd & lade bredvid sig vid sängen så hon
skulle ha att ta en bit av det första hon
vaknade, innan hon hade hört göken. Och
så kom göken & satte sig vid fönstret & gol,
så hon vaknade, & då blev hon in-
te färdig att ta brödet, förrän hon hade
hört göken.

Det skulle inte vara hälsosamt att hö-
ra göken på fastande mage.

"inte vara hälsosamt", eufemism för "döden stod
förel"

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

27

Kvinna, som ej är kyrktagen.

Äppe i Englarps kom en hustru som hade fått ett barn in på nabo stället, innan hon var tagen i kyrkan. Och så gubben på det stället, han svarar sin så värdigt: "Kan du inte härja dig hemma, sin du har varit tagen i kyrkan?"

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

28

Julaknutor.

Man skulle ju smygga sig till att kasta in julaknutor. Man skulle kasta in till som man hade varit ihop. Ibland var det väl något som man ville ge dem, men ibland var det bara en massa lerskrällen, som man kastade in, o sedan man hade gjort det, så skulle man springa så att folket på stället inte fingo fästa i en.

För länge sedan så var detta mycket vanligt, men sedan jag blev lite växlen, så var det inte så vanligt.

Hvem meddel. Nils Knudsen, f. 64, har talat om denna sed i Röke.

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -57, Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

29

Annandag jul. Slaffansfirande. 1-2

På Annandag jul gick man till en annan ladugård, för att gödsla ut. Man skulle ställa till så mycket gädd man kunde hilla på. En del kastade upp gödsel i kubbarna till djuren, ö de som drog ut gödseln på hären de vätte gödselbären i möghallen ö körde ner skacklarna i gödselhögen så länge som skacklarna var.

För det så att de var goda vänner, så hildade de ju inte på något spektakel.

Det var ganska vanligt att praktiken del-
ta.

Rätt snart på dagen började man sedan gå
Slaffen i ö så fortsatte det ju till fram på nat-

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
 Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
 Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
 Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

30

2
 len. Vi gick från den ena stället till det andra, o
 så skulle ju gubbarna bjuda. Bröderna skulle
 le ju inte bjuda något då. Både gamla o
 unga karlar, gifta o ogifta deltog. Sen vi
 hade gått på några ställen, så var vi ju livade.

För länge tid sedan, då skulle de rida
 till en bäck o valda dem - häst till en bäck,
 som valdes runt ål nor [nör]", tror med-
 del. Men vi redo inte.

Fanns inte någon så skild sång som man
 sjöng, när man gick Staffan! Nej, det fanns det in-
 te, säger meddel.

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
 Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
 Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
 Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

31

Skärtorsdagen. Smörkärning.

Man skulle ut och skyla till skoll på skärtorsdags
 morgon. Denna föj all: så långt som
 skoll hördes skulle inte en några troll-
 kärings kunna skämma [gräna] korna,
 eller taga emöret eller skada grödan.

När de tog emöret för folk ö det inte blev
 smör, när de skulle kärna, så skulle de ha ett
 stycke anke-stil ö kasta i kärnan. En gubbe
 i Råsjö gjorde så. Det såg meddel. när han
 var barn. Gubben hade en bit av en fläsk-
 ka, som han kastade i sin hantars kärna, när
 det inte ville bli smör. - Huset är, bit av red-
 skap av stål som oavsiktligt skadats ö blivit
 sändt till ledsnål för ågaren.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
 Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
 Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
 Uppteckningsår: 1938 Född år -57; Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

32

Majeld. Majsjungning.

Vi hade inte någon majeld, men det har blivit en
 snarl: det har de nu. Inte heller någon annan
 gång på framtiden, hade vi någon sed ute.

På samma sätt var det med majsjung-
 ningarna. Man sjöng inte maj förr, men man
 har börjat med det nu.

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år ~57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

33

Slättbor bada i linlandet.

Det var några slättbor, som skulle fara hit uppåt
Göinge. De hade hört talas om att här skulle va-
ra en mängd ena fina sjöar med blått vat-
ten i, som man badade i.

När slättborna kommo upp i Göinge, kommo
de till ett ställe där det var ett linland, och li-
net stod o blommade med ena många blå
blommor. Där lärde slättborna hade de sjön,
o de togo av sig kläderna o gingo ut o
våtrade sig i linet.

Ad 1290

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

34

Prästen och solaren (anekdoter).

En solare var hos en präst ö hade solare ö skulle ha betalning. Prästen tyckte att han begärde för mycket. "Ja, de svart rökade, de tjäna pengar lätt," sade solaren.

En annan gång, när en präst skulle ge en solare betalning, så sade prästen, som tyckte det var för mycket; "det var riktigt synda-pengar," sade prästen. - "Ja," sade solaren, "har kyrkoherden några andra, så kan jag ge dem."

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

35

Ordsläv.

--- "De var ju fattiga så de hörde inte mer än var fjortonde dag" - med användande av ett gammalt talesätt: "fattiga etc."

Ett annat ordsläv:

Den lule förläses bättre, än han kör två gånger.

Gen så hade de ett ordsläv:

När råven är mätt, så är rönnsbären mätt.

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
 Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
 Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
 Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

36

Vällingklockan.

"Välling och en söl,
bälhanna, kommen hem"

Detta apropoz vad vällingklockan sade. Men har
inte haft vällingklocka på någon gård uti den-
na socken säges meddel. - Tycks inte finnas nå-
gon nu almindelonne (uppt: arne anm.).

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

37

Halshuggning.

1-2

Den sista som blev avrättad här, blev avrättad i Hesselholm.
Han hette Borg och hade mördat en fröken.

Man sade att det var en gång som geואלדигערן
skulle hugga huvudet av en fång, och då fick han in-
te ykan till att ta. Då gick han bort till fångens fötter,
och strökt ykan under fångens skor. Sedan tog den,
när han högg.

Om den som skulle utföra avrättningen, inte
kunde hugga huvudet av på tre gånger, så fick
han inte hugga mer, utan då fick han läg-
ga sig ner och så skulle fången hugga av
honom huvudet.

I geואלדигערנס rum hängde ykan, som av-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år ~57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

38

2
rättningarna utfördes med på väggen. Om det
då kom in någon i rummet o yxan började
skramla, så var det ett tecken på att
denne person skulle komma att bli en hals-
luggen en gång.

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

39

Mossodling.

1-2

När man odlade mossor i meddel: i ungdom - han var en 15-20 års gammal - , så grävde man parallella diken i mossen. Dikena voro ca 6 fot djupa ö nästan lika breda (6 fot), ö de grävdes på ett avstånd av omkr. 8 famnar från varandra. Vallarna som man vid grävningen kastade upp, jämte ut. Man hade spadar ö träskyfflar att gräva med. Sedan plöjde man ryggar emellan diken (de 8 famnar breda rännarna) ö harvade den samt sände eld på det som rivits loss av harven - såhär begagnades; man körde med sk-ar. Det brann ibland nästan plögdjupt, men det var till ingen nytta att det brann så

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år - 57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

40

2
djupt. Det var bättre att det inte brann så djupt.
Iskan harvades ut. Man sådde sedan havre i
askan. Nästa år pöjde man på nytt på våren;
hörde haven ö brände jorden, ö sådde.

Kunde upprepas i 7-8 år; sen måste man över-
ge odlingen. Och sedan började det växa gjung
på odlingen. Skildringen är från Vårsjö,
där meddel. var som barn.

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år - 57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

41

Gärdesgårdar.

Skedgårde av stavar - gärna av eke - ö gördse, som
"stod skake" mellan stavarna.

Stengården har vidare även funnits sedan så
långt tillbaka. Far hade ett stengårde, som var sex
alnar brett - ovanligt brett - ö jag var med som
barn för att plocka småsten i hälen.

Mellan stavarna [ståvorna], som ovan omtalas,
var det en aln l. fem eller sex kvarter.

Så har man även brukat gärda medelst diken.
Vid rågångar, om det gick över en morse, brukade
man gräva ett dike på vardera sidan om rågång-
en, så rågången kom i en vall mellan dessa
två diken.

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -57; Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

42

Sådden ö veckera i ningen.

Vår-råg skulle sås senast i tolfte veckan [vecka].
Harre i åttonde eller nionde, men åttonde blev
det vanligtvis, för man skulle sätta potatis
i nionde veckan [vecka]. I tionde veckan så
skulle man inte så eller sätta något. Men po-
tatisen skulle helst sättas, när det var
Avvinningsdag, sådana var det ju i almanackan
för. Linet skulle sås på Beda-dagen. Att
som skulle blomma, det skulle sås på ny. ö
det som inte skulle blomma skulle sås på
nedan.

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år - 57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

43

Sådden.

Manhede säkorgar som var gjorda av haln. Halmen var hopvirad medelst klorna vidjevidjor. Endel med vidjor av grane röttes. Omkr. 1 aln långa ö en halv aln breda. Man sådde bara med en nävel. Man ritade opp fåror med foten, när man gick tillbaka, för man sådde bara från ett håll. Fyra steg mellan dessa fåror. Man tog tre kast för var steg. - Kom brukare vi köra ner med åderst, för det skulle ner lite djupare. Men havren ö rågen den har vades ner. Trumledes sedan med en trumla (d.v.s. bult) av trä. Att ha ägg i säkorgen, i stt när de sådde lin, var vanligt för medel: & tid.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gardby
Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

44

Bovelegröt.

Bovele hade man öat gröt av. Meddel. har ätit rådan gröt.
Skulle sås tunt. Det blev stora buskar. Såddes på fram-
tiden. Mognade rätt snart på hösten. Skar det med lile.
Tröskades med slaga. Kustades. Skulle inte molas. Med-
del. antages att den brukade ätas till middag.
Man åt boveles gröt i meddel: 2 hem. Man sop-
pade i mjölk.

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

45

Skörden. Sista neken.

Om den sista neken sade man att i den var skördegröten [hjärngröden]. - Man åt på kvällen, sedan man slutat skörden gröt - risgrönsgröt - ö s. k. smörsoppa. Dessa smörsoppor bestod av bröd, vilket efter vad meddel. tycker sig vilja minnas, var kokt i smör; och på detta bröd breddes smör och ägg. Meddel. säger att det förekom knappast att man rimmade till gröten.

Om det blev en uddarek, när man skulle öppna säden i travar ansåg man att detta var ett dåligt tecken för nästa års skörd. Om nekerna blev jämna par, var detta ett gott tecken.

Glossan känner meddel. alls intet till om

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

46

Snärja gäddor.

När jag var liten, det var på -68, då det var så torrt,
då gingo vi mycket o snärjde gäddor i Vä-
rjön. Det är ju sådant där "skärvatten" i
Värjön, så det är antalet kast, så man
kan hitta "lin bollens" på flera ånlar.

Snärjorna var gjorda av en sorts stål-
tråd, som här var, som de kallade för
ziller tråd [sëtstrå]. Den var gul o
fin (d.v.s. liten). På hade vi en tämligen lång
stake som kunde vara en 4 alnar lång o
så fäste vi den på den. Vi gingo på land o
drogs upp gäddorna med våra snärjor. Det
var så lite väder -68, att gäddorna gingo bra upp.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gardby
Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

47

Sten sprängning genom uppheltning.

Vid Värjö var det en väldig stor sten, som låg vid vägen. Den gick ut ett stycke på vägen, men inte mer än att de kunde köra förbi, men den var liu hinder i alla fall; vägen blev smal.

När jag var barn, minns jag att far han kölnade vid stenen. för att slå sönder den så vägen blev fri. Han kölnade stora brävar på den, och då han hade kölnat en bräva, då slog han av på stenen med en slägga.

Bönderna i byn hade lagt honom liu det.

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -57; Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

48

Stensprängning.

När det var stenar som vi skulle begagna till grund eller något dylikt, så skulle vi spränga dem med krus, för om man sprängde dem med dynamit då gick de sönder så förfärligt.

Säll all kila stenar blev inte vanligt för än på det här århundradet, eller i slutet på förra, men det var inte vanligt, när meddel. var ung.

Om dynamiten vill han tro att den böjades begagnas när han var omkr. 20 år gammal.

Även annan meddel. - Nils Kristensson, f. 64, dalar bruket att kila sten till ungef. samma tid som Nilsson, eller kanske något förr böjades det.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

49

Slenborrning.

1-2

Meddel. borade slen till omkr. 1.5 öre pr tum. När det gicks bra borade han en 4 alnar om dagen. Det blev 96 tum. Men när han borade så att han kom upp i 1.50 om dagen i betelning, tyckte bönderna att det blev för dygt. Den vanliga daglönen var då inte mer än 1 krona. Han höll sig emellertid med borren själv, som alltid var vanligt. Ö betalde till omedelbar för väsningen av borren 2 öre pr styck. Ö det gick sällan att borra mer än en aln med borret, innan man måste ta ett nytt borr.

Man dog med en hammare på cirka en 3 kg. Hade vatten i en bytta att hälla ner i hålet. Vassnet östes ner i hålet med ett kohorn, vilket var försett med

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år - 57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

50

2
ell träskuff. En pinne var borrad tvärl igenom hornet,
så det var hål vid bägge sidor. Det blev en liten skopa
som man kunde ösa med. Skuffen var omkr. 1/2
aln lång. Det var graderad med tum o användes
all mäta djupet på hålen med. Man satt på stenen
som man borrade. Det berodde ju något på hur ste-
nen var vändad all ritta på. Hade man sedan
långt borta ibland då måste man lägga en annan
sten o ritta på all ritta på. Ibland hade vi en
gammal rök eller någon ting som vi lade på o hade
i ritta på.

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
 Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
 Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
 Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

51

Slavhuggning.

1-4

Slav högs av boken. Vi sågade av "trillingar" som var en aln långa, de kallades "drittelstav" o vi sågade även dem som var fem kvarter långa, de kallades "kött-lunne stav". Sen klövo vi trillingarna itu med en vanlig veddyka. Då skulle vi ta barken av dem. Sen skulle vi klyva de där bitarna till stav. Då hade vi så vi sått, o hade bitarna på en liten palle framför oss o klövo med klövjärn. Vi brukade ha två. Man fick begynna så nära o sått a fast ena klövjärnet långt bort på biten. Sedan satte man ner det andra inom det första, o så fick man flytta det första inom igen, för

Tillvägagångs-
sätt.

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
 Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
 Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
 Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

52

2
 annars hade det spruckit i netet. Men sen skulle
 man ju hugga dem, så de blev släppta. Till det ha-
 de vi en liten yxa. Till att slå ner klövjärnen med ha-
 de man en träklubba. Man tog t. ex. ett grön-
 mol på träden o slundom var där små nytt-
 jor [nödgar] på boken, som hade växt ut,
 som vi kunde ta o borra o sätta ett skaff i. Man
 klöv ut stavar från baksidan o inåt. Slaven
 blev tjockare i den delen som var mot baks-
 idan o där fick man således hugga bort med
 yxan.

Sådan här arbete skölles mest på vin-
 tern. o då började man så tidigt som man fick

Skriv endast på denna sida!

Vinterarbete!

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

53

3

sell (d.v.s. hundel). När det var kall, så klädde
vi om dagb, så vi kunde värma oss lite om
födderna, för ejest blev man så valen om dom.
Den tiden som vi klödde ita o då vi högg voo
vi runt elden. I stundom var man ensam.
Ja, när man skulle säga kunde man ju inte vara
ensam. I stundom voo vi en par, tre eller
fyra. De två bitarna, som vi skulle sen klöva ju
med klöv järnet, kallade vi "lampor", det
var de båda delar, som vi sprökte "trillingar-
na" i. Omkring 400 slar. Kunde vi göra på man
om det gick bra. Jag var inte med o högg
slar, förän jag var en 30 år. Då fingo vi

Arbetsresultat

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

54

4
4 kronor tusendet för drillestaven o 6 kr tusendet
för köllunne slaven. Denna belades om av bon-
den ägaren till boken. Denne hörde sedan till Fin-
ja o fick där ca 28 kr tusendet för drillestaven
o omkr. 50 kr tusendet för köllunne slaven.
Här köptes de upp av en som hette Tuve Elias-
son vilken sålde den till olika ställen i såväl
Sverige som Danmark.

Den huggna slaven "lavades" i "bindar", vil-
ka voro 1 aln i fyrkant o med ca 300 i var
bind. Västannat lag i binden låg åt ena
hållet o västannat lag åt andra hållet, så
lagen ligo således tvärs om varandra.

Försäljningen,
priset.

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
 Härad: Västra Göinge Adress: Gärdby
 Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
 Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

55

Tobak och snus.

1-3

De därna gamla gubbarna. de skulle opp till Vittjö marknad o köpa bladtabak. Marknaderna där hörs i april o oktober, men det var ju i oktober, de skulle köpa tabak. De köpte något pund eller så. o sedan hade de för året. Det var långa breda, torra blad. När de kommo hem vreds de ihop bladen - de hade tråblad, o så liksom flätade de ihop dem - till finger tjocka rullar. Efter det att de rullat ihop dem skulle de även hålla på dem en vecka, men jag kommer inte ihåg vad den hette. Man lade sedan ner tobaken i en trä låda med lock övert. Av rullarna char man av - på träen - bitar att stoppa i munnen, inom den ena kinden. Sedan

Bladtobak från
marknaden.Till tuggto-
bak.

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
 Härad: Västra Göinge Adress: Gardby
 Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
 Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

56

2
 bussarna var användas tycker jag. jag vill minnas
 all det var de, som tokade den o rökte den.
 Om man skulle äta o sedan skulle lägga in bus-
 sen efter måltiden igen, tog man ut den o la-
 de den ifrån sig "i förstreb eller var som
 helst". Vår de skulle ut från hemmet något,
 så hade de ju dosor som de hade tobaken i.
 Det mest brukliga var nävel dosor, som de gjor-
 de själva. Dosor av metall hade man inga
 på den tiden. Dessa dosor, för luggtobaken!

Andra gnodde om de blad tobaken, som
 de köpt på marknaden, o fingo den rilet i
 torr, sedan stoppade de den i piporna och

Och till rök-
tobak.

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
 Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
 Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
 Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

57

3
 rökte. De plukade också opp körsbärsblad ö blandade i tobaken. Vanligt var relativt långa pipor med porslina huvud.

Blandade med
körsbärsblad.

Tobaken, som såldes på Vinsjö marknad, odlades nere på Kristianstads slätten.

Litet längre fram blev det vanligt att lugna snus. Snuset såldes i handelsaffärerna, där det också fanns tobak, färdig ö tichedd, men bladstobaken var billigare att köpa.

Snus.

ACC. N:R.

5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

58

Innehållsförteckning.

1 - 3

sid.

Meddelarens foto

1

~~Meddelaren. Personalia. Han bygger sitt hem m.m. (Meddel:s~~

far och mor, meddel. köper ett torp, pris och betalnings-
förhållanden, meddel. bygger på torpet, legfolk och eget
arbete vid bygget, hyvling av takspånen, mat och husrum
första sommaren, kransar och resgillet, fästmän flyttar
in i hemmet, kon och hennes plats, meddel. odlar och ut-
vidgar torpet, flåhackning och dikesgrävning, leger hu-
vudsakligen bort tillkörningen av jorden, arbetar själv
som daglönare)

2

Fjärde hjulet

10

Jätten Finn

12

Skogsnuvan jagas av ryttare

13

Bäckamannen liknar mannen i gården

14

Bäckamannen med den långa lipan

15

Bäckamannen inviteras på en sup

16

Brunngubben

17

forts.!

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
 Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
 Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
 Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

59

Innehållsförteckning.

2

	sid.
Goenisse (drar säd till två som tröska)	18
Gengångare	19
Död kvinna som varit med barn går igen	20
Brandvarsel; manskicker lapparna pengar	21
Lapparna och vargarna	22
Lappskott	23
Misslyckad blåkullaresa	24
Skatan	25
Inte höra göken på fastande mage	26
Kvinna, som ej är kyrktagen (väcker ovilja)	27
Julaknutor	28
Annandag jul. Staffansfirande	29
Skärtorsdagen. Smörkärning (ankestål!)	31
Majeld. Majsjungning. (Inte brukligt!)	32
Slättbor bada i linlandet	33
Prästen och sotaren (anekdoter)	34
Ordstäv	35

forts.!

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
 Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
 Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
 Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

60

Innehållsförteckning.

3

	sid.
Vällingklockan	36
Halshuggning (yxan vill ej bita, yxan varslar)	37
Mossodling (dikning m.m.)	39
Gärdesgårdar (av sten och av stav, diken mellan ägorna)	41
Sådden och veckoräkningen	42
Sådden (såkorgen, fåror att så emellan m.m.)	43
Rovetegröt	44
Skörden. Sista neken (vid uppsättningen). (Glosen)	45
Snärja gäddor	46
Stensprängning genom upphettning	47
Stensprängning (senare metoden med krut, kilning)	48
Stenborrning	49
Stavhuggning (tillvägagångssätt m.m.)	51
Tobak och snus (bladtobak från marknaden m.m.)	55